

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ГО “ВСЕУКРАЇНСЬКА АСАМБЛЕЯ ДОКТОРІВ НАУК
З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ”
МІЖНАРОДНА КАДРОВА АКАДЕМІЯ
UNIVERSIDAD CENTRAL DEL ECUADOR
UNIVERSIDAD TECNOLÓGICA ISRAEL (REPÚBLICA DE ECUADOR)
“ANANIA SHIRAKATSI” UNIVERSITY OF INTERNATIONAL RELATION (ARMENIA)

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 8

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 30-річчю МАУП*

*“Актуальні проблеми модернізації
недержавного сектору освіти в Україні
у контексті світових тенденцій і національної практики”*

м. Київ, МАУП, 11 квітня 2019 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2019

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 27.03.19)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 8: Матеріали Міжнар. наук. конф. “Актуальні проблеми модернізації недержавного сектору освіти в Україні у контексті світових тенденцій і національної практики”, 11 квітня 2019 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2019. — 460 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Приказка С. І., Моронюк О. В., Антонюк І. І. Інновації в закладах вищої освіти — основа ефективності господарювання в сучасних умовах	413
Гончаренко Є. Ю. Професійно-орієнтоване навчання перекладу ділової німецької мови у недержавному вищому навчальному закладі	416
Кобржицький В. В. Інтенсифікація вивчення іноземних мов студентами — майбутніми менеджерами міжнародного туризму як засіб підвищення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці	420
Тьорло В. О., Вдовенко О. С. Проблеми підвищення ефективності транспортування вантажів і поштових відправлень компаніями України та значення недержавних закладів освіти у їх вирішенні	424
Тьорло В. О., Терещенко О. Г. Дослідження проблем модернізації управління імпортною діяльністю українських компаній на ринку електронних компонентів в НН ІМЕФ МАУП	427
Охман О. В. Вища освіта для осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі: сучасний погляд	430
Бортник В. А. Теоретико-методологічний аналіз дослідження честі та гідності особи як об'єкта злочину	433
Міхатуліна О. М., Ковальов А. В. Іпотека як особливий вид застави за цивільним законодавством	436
Кабанова І. А. Сутність та особливості вітчизняного податкового регулювання	439
Сєров С. Л. Щодо змістовного наповнення понять “державний нагляд” і “контроль” господарської діяльності	443
Літвінов О. П., Логвінов Ю. В. Транспортний менеджмент та інформаційні технології	446
Кравцов М. О. Проблеми розвитку механізму забезпечення конституційного права громадян на інформацію	450
Печенюк С. І. Гендерні аспекти розвитку вищої освіти в Україні: підготовка жінок- військовослужбовців у вищих військових навчальних закладах	453
Пономаренко А. О. Підготовка фахівців у сфері електронного урядування та інформаційних технологій як форма організації державного управління	456
Майсара Алкум Практические методы мониторинга и оценки эффективности взаимодействия государства и гражданского общества	458

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ДІЛОВОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У НЕДЕРЖАВНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

В останні роки зріс попит на викладання професійно орієнтованої мови (мови за фахом). Це стосується як англійської, так і німецької мови. Потрібно враховувати зростання попиту і в наступні роки. Це можливо пояснити тим, що в усьому світі скорочується кількість слухачів, які вивчають іноземну мову задля загальної, неділової та непрофесійної комунікації. Як міністерства освіти, так і дорослі слухачі все частіше приходять до висновку про доцільність практичного викладання та вивчення іноземної мови. Таким чином, збільшення годин професійно орієнтованої іноземної мови, тобто за фахом є потребою часу. Така орієнтація передбачає, однак, як позитивні, так і негативні моменти. Позитивним є той факт, що це приводить до збільшення числа зацікавлених слухачів і відповідно кількості годин викладання. З іншого боку, це породжує відповідну проблематику: професійно орієнтована іноземна мова повинна відповідати цілям усіх кіл слухачів — учнів загальноосвітніх та спеціалізованих шкіл, студентів технічних, гуманітарних, медичних, економічних вузів. Цільовою групою можуть бути слухачі, що планують свою освіту за кордоном, наукові працівники, котрі працюють за кордоном, і т. д. [3]. Виходячи з даних обставин та багатогранності вимог, ситуація, в якій опиняється викладач, є такою:

- Викладач здебільшого не є спеціалістом у галузі, проблеми якої він повинен розглядати в процесі викладання професійно орієнтованої іноземної мови. Він не ставить своєю метою викладання, наприклад, економічних дисциплін німецькою, англійською, французькою мовою, а викладання іноземної мови для фахівців, у нашому випадку — для економістів.
- Викладач при спробі зрозуміти суть проблеми часто стикається з лінгвістичними, методологічними та дидактичними труднощами, пов'язаними з особливістю перекладу не завжди зрозумілого для нього тексту, внаслідок поповнення професійною термінологією.
- Викладач може потрапити в ситуацію, коли він повинен викладати курс іноземної мови за фахом при недостатній кількості матеріалу чи при наявності такого, що не може його задовольнити.

В чому ж зміст базової концепції викладання іноземної мови за фахом? Зміст і мета такого викладання полягає у тому, щоб активізувати діяльність слухача, в конкретному випадку студента, виробити у нього необхідні здібності для засвоєння мови. Під такими здібностями ми повинні розуміти спроможність студента під час занять сприймати та розуміти необхідну інформацію згідно з поставленою метою та задачею. Це розуміння означає, що студент може одержати максимум інформації за допомогою тих мовних засобів, якими він володіє. До цього потрібно віднести також використання усіляких стратегій для роботи з текстами [3]. Правильне сприйняття інформації означає, що студент повинен знаходитися на такому освітньому рівні, тобто мати такий рівень фахових знань, щоб чітко та точно диференціювати окремі поняття.

Комунікація під час викладання виходить зі спеціалізованих текстів і збігається з елементами та структурами мислення, якими володіють слухачі відповідної спеціальності [1].

Ступінь спеціалізації відбивається на появі різноманітних видів і типів текстів. При цьому завдається вплив на морфологічно-синтаксичний склад, тому що різні види та типи текстів можуть мати різні морфологічні й синтаксичні склади.

Ступінь спеціалізації впливає на виникнення різних видів текстів, а також на їх структуру, тобто допомагає виникненню конвенціоналізованої кількості текстових сегментів, які слугують для передачі їх змісту [2].

При перекладі професійно орієнтованих текстів необхідно запам'ятати, наприклад, еквіваленти прийменників в іноземній мові.

Безприйменниковий переклад німецьких прийменників українською мовою зумовлений також тим, що німецьким словам властиве таке явище, як керування, тобто прийменники виражають відношення між іменником та дієсловом, виступаючи зв'язковою ланкою між ними. В українській мові це компенсується ширшою парадигмою відмінків (7 відмінків на противагу 4 німецької мови), наприклад: *sich beschränken auf* (Akk.) — обмежуватися чимось; *sich begnügen mit* (Dat.) — задовольнятися чимось.

Von Zeit zu Zeit, in gleichen Intervallen, trat der Bahnhofsvorstand aus seinem Amtszimmer heraus. (Час від часу, через рівномірні проміжки часу, зі своєї службової кімнати показувався начальник станції). Трапляються випадки, коли німецький або англійський прийменник не знаходять свого прийменникового еквівалента в українській мові [4].

При перекладі з української мови англійською або німецькою треба враховувати і те, що в реченнях на іноземній мові існує прямий порядок слів, усі члени речення можуть бути виражені різними частинами мови і повинні займати свої місця в реченні. Наприклад, в українському реченні можна змінювати порядок слів: "З цією компанією ми підписали контракт. Контракт ми підписали з цією компанією. Підписали ми контракт з цією компанією". В англійській і німецькій мовах використовується лише прямий порядок слів: *We have signed the contract with this company. Wir haben den Vertrag mit dieser Firma abgeschlossen.* Однією характерною синтаксичною трудностю при перекладі є відображення заперечення у реченні.[3]. В англійському реченні заперечення може бути передане часткою *not* перед присудком, вживанням одного з заперечних займенників *no* — ніякий (*nobody*), *no one* — ніхто, *nothing* — ніщо, заперечних прислівників *never* — ніколи, *nowhere* — ніде, нікуди та заперечного сполучника *neither... nor* — ні...ні.

Таким чином, дуже важливо приділяти увагу розбіжностям в правилах рідної та іноземних мов, бо навіть відсутність або наявність маленької коми може призвести до викривлення змісту в професійно орієнтованому перекладі.

Особливості перекладу німецької ділової документації. У процесі перекладу необхідно зрозуміти текст оригіналу, знайти відповідні засоби передачі у мові перекладу, перевірити наступні аспекти перекладу: ступінь формальної відповідності, ступінь смислового навантаження та прийнятності для цільової аудиторії.

Першим етапом процесу перекладу є сприйняття тексту, що являє собою складний процес розумової діяльності, процес аналізу та синтезу інформації. Це не тільки повне розуміння оригінального тексту, а й відчуття його образного та емоціонального впливу.

Другим етапом є відтворення тексту іншою мовою, що є також складним процесом аналізу та синтезу, який відбувається у свідомості перекладача. Після сприйняття семантичної та експресивно-емоційної інформації перекладач відтворює, переко-

дує її у формі матеріальних одиниць мови перекладу; завершальною стадією даного етапу є процес ідентифікації перекладу.

При перекладі документів необхідно передати і зміст оригіналу, і його стиль, при цьому важливого значення набуває форма тексту, яка має бути збережена. Перекладач має максимально чітко передати зміст оригіналу, а отже максимально зберегти граматичні форми, синтаксичні конструкції і лексичне наповнення речень оригіналу. Будь-який переклад — це відтворення конкретного повідомлення, що виражене однією мовою, способами іншої мови або ж “перекодування”.

Відтворення реквізитів документа — це сукупність встановлених законом обов’язкових, формальних елементів у складі офіційного документа, відсутність яких позбавляє документ юридичної сили. Сукупність реквізитів, певним чином розміщених у документі, складають його обов’язкову форму — формуляр (нім. Vordruck, Formular). У цьому зв’язку головне правило перекладу офіційних документів звучить так: Переклад документів повинен бути дзеркальним відображенням оригіналу.

Ще однією лексичною складністю для перекладача виступає багатозначність та варіативність термінів. Особливу увагу слід звернути на переклад заголовків, які є техніко-юридичним прийомом нормативних документів і засобом вираження змісту певної групи юридичних норм. Заголовки відіграють важливу роль під час тлумачення актів. Наприклад, первинність правозастосування залежить від ієрархії документа, а ієрархія визначається за заголовком (рішення апеляційного суду ієрархічно вище за рішення місцевого або районного суду тощо). Тому переклад заголовків вимагає не лише точності, але й відповідного коментування та надання оригінальної назви. Так наприклад слово *Antrag* може означати укр. пропозиція, вимога, заява, оферт, та у словосполученні *Antrag auf Sozialhilfe* воно означає *Заява* на отримання соціальної допомоги. Так само слово *Klage* окрім значення скарга, наклеп в українській мові може означати позов, а слово *Auftrag* саме у цьому контексті означає не контракт, чи наказ, а завдання [6].

Граматичні трансформації або граматичні заміни — це спосіб перекладу, при якому граматична одиниця в оригіналі перетворюється в одиницю мови перекладу з іншим граматичним значенням. Заміні може піддаватися граматична одиниця мови оригіналу будь-якого рівня: словоформа, частина мови, член речення, речення певного типу. Зрозуміло, що при перекладі завжди відбувається заміна форм мови оригіналу на форми мови перекладу. Граматична заміна, як особливий спосіб перекладу, має на меті не просто вживання в перекладі форм мови перекладу, а відмову від використання форм мови перекладу, аналогічних формам мови оригінала, заміну таких форм на інші, відмінні від них за граматичним значенням [4]. Під час перекладу ділової документації можуть використовуватися наступні види граматичних трансформацій: перестановка, заміна (або субституція), додавання, вилучення та комплексна трансформація.

Висновки. Особливістю професійно орієнтованого іншомовного навчання є врахування потреб студентів у вивченні іноземної мови, що зумовлюються специфікою майбутньої професії. Тому професійно орієнтоване навчання є ефективним засобом отримання додаткових знань з обраної спеціальності та одним із шляхів використання набутих знань у професійній діяльності.

Джерела

1. Доможирова М. А. Деловая игра в обучении профессионально-ориентированному общению на иностранном языке студентов неязыковых вузов : Дис. канд. пед. наук / <http://www.lib.ua-ru.net/disser/ru/code-13.00.08.html>

2. Окопна Я. В. Засоби навчання діалогічного мовлення майбутніх працівників сфери обслуговування в процесі вивчення німецької мови після англійської / Я. В. Окопна / Вісник Київ. нац. лінгв. ун-ту. — К.: Вид. центр КНЛУ, 2009. — Вип. 16. — С. 109–116. — (Серія: Педагогіка та психологія).
3. Рамкова Програма з німецької мови для професійного спілкування для вищих навчальних закладів України. — Кол. авторів: Амеліна С. М., Аззоліні Л. С. та ін. — К.: Ленвіт, 2006 — 90с.
4. Becker N., Braunert J. Deutsch als Fremdsprache // Dialog Beruf Starter // Lehrer- und Arbeitsbücher: Max Hueber Verlag, 1999. — 162 S., 94 S., 142 S.
5. Алимов В. В. Теория перевода. Перевод в сфере профессиональной коммуникации. — М.: Ком. Книга, 2005. — 232 с.
6. Шаблій О. А. Переклад офіційних документів — трансфер між німецькою та українською правовими культурами [Електронний ресурс]. http://ahrens.kiev.ua/files/jelena_schabli-urkundenuebersetzung.pdf